

Om skiftet efter Søren Nielsen Gied

Søren Nielsen Gied var fra før 1618 fæster af en gaard i Sønder Tranders, på godt 4 tdr. hartkorn, tilhørende Aalborg Len. Det var en af kronens gårde i Sønder Tranders 4 tdr. 5 skp. 1 fdk. 1 alb. hartkorn. Sønnen Just overtog gården efter faderen. Fæstebrevet dateret 24 sept. 1672. Da Søren Nielsen døde 1679, mente de to ældste døtre, at der burde skiftes efter deres fader. De anlagde sag mod Just på Fleskum Herreds ting Den 9 juli, en måned efter Søren Gieds død, indgiver hans døtre Else i Lundby og Sophie i Gug, en klage over deres broder Just Sørensen, ikke har holdt skifte efter deres fader.

Fra Fleskum Herreds tingbog 1679 Mandag d. 25 august står opført:

Med æreder og velagte mand Helle Lauritsen i Utrup på Just Sørensen Gied i Sønder Tranders hans vegne for tinge og dom, stod Christen Sørensen i boelet udi Sønder Tranders og vand med ed og opragte fingre efter recessen, at hannem i guds sandhed fuld vitterlig er, at år 1628 imidlertid kejserens folk var her i landet, døde Maren Pedersdatter, Søren Nielsen Gieds første quinde i førnævnte Sønder Tranders, og da var førnævnte Søren Nielsen Gied ganske ruineret og øde, og boede fra hus og gaard, mere end 20 uger saavelsom mange andre, saa at han snart ikke havde, den tid de bar den salig quinde ud, saa meget at han kunne give noget menneske, enten mad eller øl og havde hverken korn, bæster eller boskab, eller nogen ting i nogen maader, men siden derefter at gud gav fred igen, og den salig mand tog til hustru erlige og gudfrygtige pige Maren Nielsdatter, og kom saa siden noget paa fode igen og blev ved nogen middel og siden derefter gifte fra sig alle sine døtre, nemlig først Else Sørensdatter, som nu bor udi Lundby og gjorde hende et hæderligt og ypperligt bryllup og det i 3 dage. Saavel som baade hendes søster Sophie Sørensdatter i Gug og Maren Sørensdatter som boede og døde i Støvring mølle og gav dem til medgift af sin yderste formue, saa de saavel som deres mænd var fornøiede. nol vand førnævnte Christen Sørensen, at den nu salig mand Søren Nielsen Gied, havde været ganske svag og skrøbelig en lang tid, og intet kunne hjælpe sig selv i nogen maader, og imidlertid havde den salig mands søn Just Sørensen Gied opholdet hannem med, hvad han havde fornøden, baade opvaskelse saavel mad og øl og anden

bekostning i en og anden maade han havde anvendt. Envidere fremstod Anders Nielsen og Rasmus Jensen af førnævnte Sønder Tranders, begge svarer blot sandt ligesom Christen Sørensen før vandet haver. Endnu fremlagdes hæderlige og velærede mand Giert Zacharias Thiesen hans sandfærdige beretning lydende ord for ord som følger:

Eftersom Just Sørensen Gied i Sønder Tranders af mig underskrevne begærede jeg ville meddele ham min sandfærdige beretning hvor længe jeg havde betjent hans salig fader Søren Gied i hans sygdom med herrens sakramente, da vidner jeg med sandfærdighed, at jeg i hans høje alderdom og skrøbelighed, efter mit embeds pligt haver betjent ham i hans saligheds midler over 7 aar, oog det til hans dødsdag, fra mit embeds indtrædelse og til han sidste gang blev berette strax før hans død.

Til vitterlighed under min haand Aalborg den 24 august 1679 Gert Zacharias Thiesen.

Sagen var oppe på tinget flere gange. Else og Sophie gjorde igen indsigelse over der ikke var holdt skifte efter deres fader der døde pinsedag. De erkendte at deres fader gjorde et ærligt bryllup for dem og at de også siden havde faaet " nogen middel som det nu overkom ved en god medgift ". 1 september er sagen igen på tinge. Just Sørensen fremlægger endnu engang de omstændigheder der var paa den tid da Maren Pedersdatter døde i 1628, at faderen havde gjort bryllup og givet medgift til hans søstre. Just fremlægger kontrakt på faderen havde overdraget ham fæstegaarden. Lyder som følger: Saason jeg Søren Nielsen Gied udi Sønder Tranders have afstaaet til min søn Just Sørensen, den stedhaven gaard ibm. som jeg her til dags fæste haver, saa afstaar jeg den godvillig til forbemeldte min søn Just Sørensen, med vilkaar at han skal give mig en erlige og oprigtig ophold udi i gaarden saalænge som det behage Gud jeg skal leve, og naar Gud den almægtige han kalder mig herfra, da skal forbemeldte min søn Just Sørensen skaffe mig en erlig og kristelig i jorden, som det enlydig søn vel egner og anstaar at gjøre imod sin gamle fader, der derforuden

Om skiftet efter Søren Nielsen Gied

skal han betale alle resterende Kgl. skatter og anden min bortskyldige giæld, som jeg her til dags med rette resterer, der imod haver og forpligter jeg mig fornævnte Søren Nielsen Gied til forbemeldte søn Just Sørensen, at han maa og skal have bruge og beholde nu og efter min død uden skifte og deling, levende og død røres og vedrøres bo og boskab samt løsøre, i hvad navn det opnævnes kan som nu er udi gaardens hverkens?? kan fri og u ?? paa anset mig og mine børn i alle maader, at de efter den dag ej videre del eller arvepart haver at fordre, hvilken forskrevne posterurørlige og paa begge sider skal holdes og efterkommes udi alle sine ord og punkter, til stedfæstelse haver vi her neden vore hænder undertegnet og til overværelse min kiære søn Niels Sørensen Gied, vores signatur paa tryk og her med denne kontrakt forfærdiget og venligen om bedet Christen Sørensen og Jens Christensen sammesteds dette med til os til vitterlighed at underskrive actum Sønder Tranders 24 sept. 1672 Just Sørensen egen hånd Niels Sørensen Gied egen haand.

Dommeren afviser at dømme i sagen, indtil Sophie og Else har anderledes bevist deres krav.

Det menes at Søren Nielsen Gied skulle være i slægt med de i Himmerland i 1400 og 1500 tallene figurerede personer med tilnavnet Gied Farfar og Morfar til vor Søren Gied, er måske Søren Gied i Veggergaard i Skivum sogn herredsgods i Aars Herred, der 18 maj 1573 af kongen får livsbrev på en gård kalder Lynderup som frit bondeleje, mod at afstå en jordegård i Hvidding Vorring sogn til kongen Søren Gied der i 1573 fik livsbrev på Veggergaard af kongen. Der er næppe tvivl om at Søren Nielsen Gied er efterkommer af en oprindelig lavadelig væbnerslægt Ged, hvori navnet Søren og Just ofte forekommer i slægten Gied. Efter år 1490 er en adelsmand Kruse, der skriver sig til Veggergaard, blev han afløst ca. år 1500 af Per Ged i Veggergaard, nævnt 1511 som væbner og igen 1518 som herredsfoged. Hans børn: 1 Søren Ged Veggergaard, antagelig far til Christen Ged, der i 1573 får livsbrev på Veggergaard og til en Niels Ged, far til Søren Nielsen Gied i Sønder Tranders som hans søn fra ham 1652 paaboede og betegnedes Gedegaard, har antagelig tilbage i 1500 tallet været i Gedslægtens

eje, hvilket nok er baggrunden for, at en gren af Veggergaardsslægten kommer helt herop i dette hjørne af Himmerland. Gården blev den 17 sept. 1623 sammen med en gård i Hvorup skødet til kongen af adelsmanden Eivind Kruse Tulsted til magelæg for 2 gårde i Sejlstrup og 1 boel i Helligum.

2. Just Ged Blære:

Nævnt 1573 hvis datter d. 26 okt 1578 bliver gift med adelsmanden Christoffer Pallesen Griis Nørsgaard Svenstrup. Hendes fader blev kaldt Velbyrdige Just Ged til Strandbygaard i Blære.

3. Per Ged i Bindstrup:

Var i 1574 Tingskriver i Gislum Herred og 1599 Herredsfoged i Gislum Herred. Han vides at have haft en søn Thomas Ged i St. Binderup og han er måske bror til Lars Ged i Sønderlund og nævnt fra 1554 og herligheden af hans arvelod i en gård i St. Binderup blev i 1578 af kongen skødet til Jørgen Lykke til Overgaard.

Noter:

Fleskum Herreds tingbog 1629 B 40 B - 1

Aalborg amts jordebog 1618 Z Arkiv.

Fleskum Herreds tingbog 1679 B 40 - B 24 Folio 44 - 65 -66-67-76B afsnittet angående Søren Nielsen Gieds afstamning og slægten Ged er fra en slægtsbog om Niels Madsen født 1791 og hustru Dansk slægtshistorisk institut APS. Vejle 1978